

Železná stezka / Železná Ruda

1 Železná Ruda – centrum

Délka trasy 2,6 km

Železná Ruda – centrum

Území dnešního Železnorudska leží v tzv. Královském hvozdu. Hvozdem začalo být označováno neosídlené území, zarostlé hustými neprostupnými lesy, na hranicích mezi Čechami a Bavorskem, v pásu někde mezi Zdíkovem na jihovýchodě a Nýrskem na severozápadě Šumavy. Nepřístupný hvozď protknula v místě dnešní Železné Rudy tzv. Světelská stezka. Spojovala totiž bavorský Zwiesel s Čechami. Snad už ve 12. století, za Bogenů, se zde usazují první osídlenci z Bavor. V roce 1422 zastavil Královský hvozď i s celním právem přes Nýrsko, Hamry a Hojsovu Stráž král Zikmund panu Bohuslavu z Janovic a Rýzmburku. Tato zástava byla vázána povinností otevřít tzv. Rothkoth, tj. železné haldy k těžbě rudy a zřídit drtiče této rudy. Z tohoto podnikání vyplývala pak povinnost odvádět poplatky do královské pokladny.

V roce 1815 požádal místní kovář Georg Schreil o povolení ke stavě hamru v Železné Rudě. Bylo to z toho důvodu, že kovárna, kterou převzal od svého otce roku 1801, vyhořela. Stavba mu byla následujícího roku povolena. Podmínkou bylo, aby právě z požárních důvodů postavil hamr mimo obec. Majiteli statku, resp. poručníkům nezletilého Franze Xavera Hafenbrädla, měl platit roční činži 15 zlatých. Dříví měl kupovat v Bavorsku. Hamr byl uveden do provozu nejspíše až po roce 1826, zcela jistě už pracuje v roce 1837. V roce 1841 kupuje za 6 666 zlatých zadlužený hamr, již od stejnojmenného Georgova syna, Franz Xaver Hafenbrädl. V roce 1843 ho propachtoval hamerníkovi Pánkovi. Nájemci se zde střídají až do roku 1945. Po tomto roce byl sice prohlášen technickou památkou, ale jeho vybavení shnilo a samotný hamr byl přestavěn na rekreační obydlí.

[Celý text](#) ➡

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD

www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Železná stezka / Železná Ruda

2 Železná Ruda

Délka trasy 2,6 km

Železná Ruda

Ačkoliv již v roce 1690 stály v Hamrech drtiče a železné hutě, byla do Hamru dovážena ruda vytěžená na Eisensteinu. Jak se dovídáme z pozdějších zápisů, zdá se, že čeští osídlenci věnovali se zde výhradně zemědělství, zatímco průmysl a řemesla provozovali němečtí přistěhovalci, čímž byl položen první základ k poněmčení celého kraje.

V letech 1429 dnem 16. srpna až do roku 1440 byly svobodné Hamry zastaveny celkem devětkrát, a to vždy za úplatu ve prospěch královské komory. Několikrát se museli svobodní sedláci sami vykoupit, aby zůstali podřízeni pouze královské komoře a nedostali se pod vliv vrchnosti. Na tyto výkupy potřebovali svobodní sedláci mnoho peněz, proto rozmnožovali počet jak železných hamrů, tak i šachet a zřizovali mimo to ještě skelné hutě. Tím opět zaplavovali kraj novými osídlenci, ovšem též původu německého.

Prvním hamerníkem v Úhlavském údolí, kterého známe jménem, byl Adam. Ten si postavil hamr v Zelené Lhotě v roce 1525. Po vyčerpání ložisek železné rudy v okolí ji začne dovážet ze 13 km vzdálené Železné Rudy. Cesta, po které rudu vozí, se začne nazývat železná, Eisenstrasse. Později dává jméno dnešní Hojsově Stráži.

Kdy se v oblasti Železnorudska začala zpracovávat místní ruda, můžeme jen odhadovat. V roce 1581 se píše ve zprávě Jiřího z Gutštejna, že u Hamerského dvora, na staré haldě strusky rostou třísáhové stromy, z čehož lze usuzovat, že to mohly být až 300 let staré stromy. Pokud tomu budeme věřit, můžeme počátek zpracování železa v této oblasti umístit někde do 13. století.

Někdy před rokem 1565 obnovil výrobu železa pasovský hamerník Konrád Geisler. Nejspíše ho do těchto končin přilákal místní název Eisenstein. Geisler podle zmiňované vizitační komise taval rudu z místního hnědele a sideritu, ke kterým přidával strusku ze dvou zaniklých hamrů. Železo vytavené v primitivní peci dodával do hutí v Datelově a Zelené Lhotě.

[Celý text](#) ➔

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Železná stezka / Železná Ruda

3 Špičák železniční nadjezd

Délka trasy 2,6 km

Špičák železniční nadjezd

Roku 1689 prodal část lesa položenou u Špičáku jako dědičný statek, a tak se zasloužil o založení Jiříkova Dvora (Girglhofu). Roku 1697 uvedl Wolf Heinrich von Nothaft doly a hamr opět do provozu.

Byl to hamerník Adam, původem z Německa, který v roce 1525 obnovil železnou huť i v Železné Rudě. Bylo to se svolením zástavního pána Železnorudska Půty z Rýzmburka. Její provoz trval krátce, ale vzápětí, někdy před rokem 1565 ho znovu obnovil pasovský hamerník Konrád Geisler. Nejspíše ho do těchto končin přilákal místní název Eisenstein. Když získal společníka Melchiora Fiedlera, bohatého pasovského měšťana, postavil dokonalejší tavicí pec, dýmačku. Huť ležela na území Vsi Železná Ruda (Eisenstein Dorf = dnešní Špičák) a byla jediným obydleným místem této oblasti. Roční produkce hutě byla asi 160 q. Z centnýře rudy se mohlo vyrobit až 20 liber (1 centnýř český = 120 liber = 61,56 kg; vídeňský = 67,21 kg) kujného železa (výtěžnost 24 %).

Na huti pracovalo 12 osob. Kromě hamernického mistra to byli jeho tři pomocníci a dýmač s čeledínem. Z pracovníků, kteří přímo souviseli s hutní výrobou, to byli tři horníci (dobývači rudy) a dva uhlíři, kteří pálili dřevěné uhlí v milířích. Surové železo a výrobky z něho rozvážel povozem čeledín. Roční produkce huti je odhadována na 160 q kujného železa.

[Celý text](#) ➡

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

ILE NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj